

Ilinniarnerup aaqqissugaanera

Isumaginninnermi Ikiortitut Ilinniarneq

**Perorsaanermik Ilinniarfik
Socialpædagogisk Seminarium
PI/SPS**

Postboks 519, 3952 Ilulissat, Tlf. + 299 38 35 50

E-mail: allaffik@pi.sps.gl - Hjemmeside: www.pi.sps.gl

Imai

1. Siulequt.....	3
2. Inatsisit tunngaviusut.....	3
3. Ilinniarnep naammassinerani piginnaasassat	3
Iikkagassatut anguniagassat:	3
Ilisimasat:	4
Iikkakkat:.....	4
Piginnaasat:	4
4. Qinnuteqarnissamut killiliussaq tiguneqarnerlu	4
4.1. Piumasaqaatinik eqqortitsineq.....	5
4.2. Ilinniarnep sivikillineqarsinnaaneranut aaqqineq minitaqarsinnaatitaanerlu	5
4.2.1. Ulluunerani meeqqanik sullissinnermi ikiortinnngorniarnep	5
5. Ilinniarnep sivilissusia ilusialu	5
5.1. Ilinniarnep sivilissunerpaaflia.....	6
6. Ilinniartitsineq suleriaatsillu	6
6.1. Modulit imaat	6
Modul 1: Perorsaaneq tarnillu pissusia (sapaatit akunneri sisamat).....	6
Modul 2: Attaveqatigiinneq, suleqatigiinneq ileqqorissaarnerlu (sapaatit akunneri pingasut).....	7
Modul 3: Pinnguarneq, ingerlalluarneq alliaartornerlu (sapaatit akunneri sisamat)	7
Modul 4: Isumaginninneq inuiaqatigiillu (sapaatit akunneri tallimat)	7
Modul 5: Pinaveersaartitsineq killissallu (sapaatit akunneri tallimat).....	7
Modul 6: Pissaaneq akisussaaffillu (sapaatit akunneri tallimat).....	8
Modul 7: Isumaliuutiginninneq eqikkaanerlu (sapaatit akunneri pingasut)	8
7. Suliffimmi misiliineq	8
7.1. Suliffimmi misiliinnermi ilikkagassat	8
7.2. Suliffimmi misiliinnermi aqqutissiuusup ilinniarfiullu suliassai	9
8. Misilitsinnerit soraarummeernerlu	9
8.1. Suliffimmi misiliinnermi allaaserinninneq.....	9
8.2. Inaarutaasumik soraarummeerneq.....	9
8.3. Ilanngunneq qasseriallunilu misiliisinnaanerit.....	10
8.4. Soraarummeeqqinnissaq napparsimallunilu soraarummiingitsoorneq pillugit aalajangersakkat	10
8.5. Soraarummeernermi oqaatsit atorneqartut	10
9. Nunani allani suliffimmi misiliineq	10
10. Naliliisarneq	11
11. Nammineq ilinniarnep akisussaasuuneq	11
12. Immikkut akuerineqarnissamut aalajangersakkat.....	11
13. Naammagittaalliuutit.....	11

1. Siulequt

Isumaginninnermi ikiortitut ilinniarneq inuussutissarsiutitut ilinniagaavoq, ilinniartuq isumaginnittutut perorsaasutullu sulisussatut piukkunnarsassallugu piginnaaneqalersissallugulu.

Ilinniarneq ukiumik ataatsimik sivilisussuseqartoq kalaallisut ingerlanneqartussanngorlugulu neqeroortugineqarpoq. Atuagarsorluni ilinniarneq sulillunilu ilinniarneq paarlakaatinneqassapput. Ilinniartuq atuarnermi ilisimasassanik ilikkagaqassaaq suliffimmilu misiliinnermi sulinikkut ilikkakkani misilerassallugit, taamaalilluni inuttut suliatigullu piginnaasanik innuttaasunik, suleqatinik paaqqinnittarfimmilu naapitsinnermi ineriartortitsinnaassalluni.

Isumaginninneq perorsaariaatsillu perorsaasutut sulinnermi qitiusussatut ilinniartitsissutigineqarput. Suliffinni inuit assigiinngitsunik isumaginninnikkut pisariaqartitsisut paaqqinnittarfinni ingerlalluarnissaannut, inuunerinnerunissaannut ilinniartut iluaqusiinnaassusiat nukittorsarneqassaaq. Isumaginninnermi ikiortit suleqateqarsinnaanermut, akisussaaffimmik tigusiinnaanermut isumassugassanik perorasaanikkullu suliassanik tunngaviusunik nammineerlutik suliaqarsinnaanngorlugit ilinniartinneqassapput.

2. Inatsisit tunngaviusut

Isumaginninnermi ikiortitut ilinniarneq aalajangersakkanik ukunaneersunik tunngaveqarpoq:

- Inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerit aamma inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerup iluani pikkorissaanerit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 31, 4. juni 2024-imeersoq
- Inuussutissarsiutinik ilinniartarfanni soraarummeertarnerit pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 4, 18. marsi 2015-imeersoq

Ilinniarnep aqqissugaaneranut atatillugu ilinniarneq pillugu quppersagaliaqarpoq, PI/SPS-imi ilinniartuuneq pillugu paasissutissanik atoriaannarnik qupperaaffiusinnaasoq, ilinniarnepullu aqqissugaaneramik, imaanik misilitsinnernillu itisiliilluni allaaserinnittoq.

Aalajangersakkat allat ilinniarnep aqqissugaaneraniittut PI/SPS-imit aalajangersaapput ilinniartitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmit akuerineqarsimallutik.

Ilinniakkap kalaallisut qallunaatullu taaguutaa:

Grl: Isumaginninnermi ikiorti

DK: Socialhjælper

3. Ilinniarnep naammassinerani piginnaasassat

Isumaginninnermi ikiortitut ilinniarnep siunertaq tassaavoq ilinniartuq isumaginninnerup perorsaanerullu iluani tunngaviusumik perorsaaneq, isumaginninneq sammisasaqartitsinnermilu suliassanut piginnaasaqaleneq. Ilinniarnep siunertaavoq ilinniartut ilinniarsimasutut meeqqat, inuusuttut, inersimasut utoqqaallu angerlarsimaffiini, matumani ulluunerani paaqqinniffinni, ulloq unnuarlul paaqqinniffinni, najugaqatigiiffinni sunngiffimmi ornigarineqarfiusuni, utoqqaat meeqqallu angerlarsimaffiini sullissisinnaanerit ineriartortissallugit.

Ilinniartup ilinniarnepmigut sulinnermigullu ilinniakkaminik inuttullu piginnaasaminik ineriartortitsissalluni. Inuit assigiinngitsunik pisariaqartitsisut ingerlalluarnissaannut, ineriartornissaannut inuunerinnerulernissaannullu ilinniakkaminik naammassinnittup namminersuutigalugit suleqateqarlunilu iluaqusersinnaalissavai.

Ilikkagassatut anguniagassat:

Isumaginninnermi ikiortitit ilinniartuq isumaginninnermik perorsaanermillu paaqqinnittarfinni sulinissamat ilisimasanik, ilikkagassanik piginnaasassanillu pigiliussiniassaaq.

Ilisimasat:

- Perorsaanermi isumaginninnermilu suleriaatsinik tunngaviusunik paasisimasaqassaaq.
- Isumassuinnermi, suliaqarnermi perorsaanermilu periaatsit atorlugit sulinnermik paasinnineq isumaliuteqarsinnaanerlu.
- Isumaginnittoqarfimmi sulinnermut atasumik ajornartorsiutinik ileqqussatigullu apeqqutinik ilisimasaqarneq.

Ilikkakkat:

- Suliaqartitsinissamat pilersaarusiormi ingerlatsinissamullu perorsaariaatsinik suleriaatsinillu tunngaviusunik atuisinnaaneq.
- Ilinniagalittut atuisunik inuttut isumassugassanik suleqatigiittullu suliaqartillugu suleqateqarsinnaaneq.
- Perorsaanermi isumaginninnermilu suliassat pillugit innuttaasunut, ilaqutariinnut susasaqartunullu allanut ingerlatitseqqiisinnaaneq suleqateqarsinnaanerlu.
- Suliffimmi sulianik ineriartornerlu pillugit imminut isumaliuutiginnissinnaaneq nalilersueriaatsinillu pisariitsunik atuisinnaaneq.

Piginnaasat:

- Inuit perorsaasullu ataatsimoorfiini akisussaassuseqarluni akuusinnaassaaq.
- Perorsaasutut isumaginninnermilu sulinnermi ajornartorsiutinik tunngaviusunik suliaqarsinnaassaaq.
- Perorsaanermut suliassanillu suliakkerneqarnermigut nammineq allanillu suleqateqarluni suliarisinnaassallugit.
- Nammineq naleqartitani misilittakkanilu paasisimassavai kiisalu isumaginninnermi ikiortitit ilinniagalittut pingaaruteqassusiat ilanngullugit.

4. Qinnuteqarnissamat killiliussaq tiguneqarnerlu

Isumaginninnermi ikiortitit ilinniartunngorniarluni qinnuteqarfissaq kingulleq ukiumut 1. martsiuvoq aamma 1. septemberiulluni, takuuk Inuussutissarsiutinik ilinniarneq pillugu Inatsisartut Inatsisaat.

Qinnuteqartut tamarmik tigutinnissamat piumasaqaatinik naammassinnittut, tiguneqarsinnaatitaapput. Tiguneqartut holdinngortinneqassapput, ulluliussallu akornanni ingerlaavartumik tiguisoqarneq ajorpoq.

Qinnuteqartuq aallaavittut isumaginninnermi ikiortitit ilinniarfimmit tigutissaguni suliffimmik misiliffissaminik isumaqatigiissusioreersimassaaq. PI/SPS-illi ilinniarnep aallartereernerani suliffimmik misiliffiusinnaasumik misiliinissamat isumaqatigiissusiortiusinnaasumik aqutissiuoqarsinnaasoq nalileruniuk ilinniarfimmit tiguneqarsinnaavoq.

Ilinniartut ikinnerpaamik aqqaneq marluuppata ilinniartullu amerlanerpaamik 24-iuppata holdi pilersinneqassaaq. Qinnuteqartut piukkunnartut holdimut tiguneqarsinnaasut amerlanerpaaffissat sinnerpatigit, Inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerit aamma inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerup iluani pikkorissaanerit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 31, 4. juni 2024-imeersoq naapertorlugu ilinniarfik iliuusissanik aallartisaassaaq, ilaatigut qinnuteqartut piumasaqaatinik eqqortitsisut tamarmik tiguneqarnissaat aallartitsinissaallu qulakkeerniarlugit holdimik ilasissaaq.

4.1. Piomasagaatinik eqqortitsineq

Isumaginninnermi ikiortitut ilinniarnermut qinnuteqartoq tiguneqassaaq:

- 10. klassimi kalaallisut allattariarsorluni soraarummeerutaasumik misilitsinnermi angusassaq annikinnerpaaq D (4) qallunaatullu E (02) anguneqarsimappata.
- Sunngiffimmi atuartsinnermi kalaallisut allattariarsorluni annikinnerpaamik D (4) qallunaatullu E (02) angusimagaanni.
- Ilinnialernissamut piareersarfimmi akuerisaasumik assersuutigalugu RKV, Piareersarfik / Majoriaq, suliniut NUIKI assigisaanilluunniit naammaginnartumik angusaqarsimaguit.

Piomasagaatinut immikkut akuerineqarnissamut qinnuteqartoqarsinnaavoq. Immikkut akuerineqaqquneq pisortamit aalajangiivigineqassaaq.

4.2. Ilinniarnernerup sivikillineqarsinnaaneranut aaqqiineq minitaqarsinnaatitaanerlu

Ilinniartut ilinniarnerat sivikillineqarsinnaavoq ilinniarnerrulluunniit ilaanik minitaqarsinnaallutik, fagit, modulit assinganik ilinniarfimmi akuerisaasumi allami ingerlatsisimanertik imaluunniit suliffimmi misiliisimanertik uppersarsinnaassavaat.

Qinnuteqaat allaganngorlugi uppersarsaatitalerlugi Perorsaanermik Ilinniarfimmut nassiunneqassaaq. Angusat Isumaginninnermi ikiortinngorniarnermut piomasagaatinut naapertuunnersut nalileereernikkut aalajangiivigineqassapput.

4.2.1. Ulluunerani meeqqanik sullissinnermi ikiortinngorniarneq

Qinnuteqartut ulluunerani meeqqanik sullissinnermi ikiortitut (DMU) naammassisimasut Isumaginninnermi ikiortinngorniarneluni ilinniarnermik aallartitsinissaq siunertaralugu ilinniarnernerup sivikillineqarnissaanut qinnuteqarsinnaapput.

DMU-mut ilinniagaqartut ilinniarnernerup immikkoortui uku sivikillineqarsinnaapput:

- Atuagarsorneq 1, ilinniarnermi modulit siulliit pingasut assigalugit
- Suliffimmi misiliineq, sapaatit akunnerini 17-ini suliffimmi misiliineq assigalugu

DMU-mut ilinniarnermi atuagarsorluni ilinniartitsineq suliffimmilu misiliinerit paarlakaallugit ilinniarnermi ingerlanneqarnerat tunngavigalugu sivikillisisoqartarpoq.

Aaqqiineq taanna malillugu sivikilliliivigineqartut, tamatuma kingornatigut ilinniarnertik atuagarsorneq 2-mi nangissavaat ilinniarnertillu misilitsinnerit soraarummernerillu atuuttut malillugit naammassissallugu.

Qinnuteqaat allaganngorlugi DMU-tut naammassisimanernumut angusisimanermullu uppersarsaatit pisariaqartut ilanngullugit PI/SPS-imut nassiunneqassapput.

5. Ilinniarnernerup siviussusia ilusialu

Isumaginninnermi ikiortinngorniatut ilinniarneq ukiumik atuarfiusumik ataatsimik siviussuseqarpoq ilinniakkatullu iluitsutut aaqqissuunneqarsimalluni sapaatit akunnerinik 46-inik siviussuseqartoq apeqqutaalluni piffissaq aallartiffiusoq.

Ilinniarneq ukiumut piffissani marlunni aallartinneqartarpoq, ukiukkut (januar) aamma aasakkut. (august).

Aallartiffii	Siviussusii	Atuagarsorneq 1	Suliffimmi	Atuagarsorneq2
Ukiukkut	46 sap. Ak.	11 sap. Ak.	17 sap. Ak.	18 sap. Ak.
Aasakkut	46 sap. Ak.	11 sap. Ak.	17 sap. Ak.	18 sap. Ak.

Ilinniarnermi atuagarsorluni ilinniartitsineq suliffimmilu misiliineq paarlakaanneqarput, ilinniartoq taamaalilluni sulinikkut ilisimasanikkiartussaaq, ilikkagaqarluni piginnaanngoriartorlunilu.

5.1. Ilinniarnernup sivilunerpaaffia

Isumaginninnermi ikiortinngorniarnernup aallartinneraniit naammassinninniaanermut piffissaq sivilunerpaaq ukiut sisamaapput.

Sivitsorneqarnissaanut immikkut pisoqartillugu soorlu napparsimaneq, naartuneq allamilluunniit peqquteqartumik uppersaasiinikkut akuersisoqarsinnaavoq.

Ilinniartup ilinniarnernup sivilunerpaaffiani ilinniarnini naammassinngikkuniuk ingerlaqqissinnaajunnaassaaq. Ilinniartorli tigutinnissani siunertaralugu nutaamik qinnuteqartut allat assigalugit qinnuteqarsinnaavoq.

Piffissaliussatut aalajangersagaq immikkut pisoqartillugu inunnut ataasiakkaanut pisortamit immikkut akuersissutigineqarsinnaavoq.

6. Ilinniartitsineq suleriaatsillu

Isumaginninnermi ikiortinngorniarnarluni ilinniarneq kalaallisut ingerlanneqarpoq. Ilinniartut paarlakaallugit atuagarsorlutik ilinniartinneqarnertik suliffimmilu misilitinneqarnertik misigissavaat, taamaalillutik misilittagaat isumaliuutaallu ilikkariartorneranni qitiutinneqassallutik.

Ilinniartinneqarnerat klassimi, eqimattani, suliniutinik suliaqarnerni, pisimasunik pisuusaartitsinernillu suliaqarnermi, saqqummiinerni, aqutissiorneqarnerni namminersorlunilu ilinniarnerni nikerassapput. Ilinniartut suliassanik atuagarsuutinik suliassanut atassusiisunik akuulluarlutik suliaqarnissaat pingaartinneqarpoq kiisalu ilinniartitsisunik ilinniaqatiminnillu suliat pillugit oqaloqatigiinnerit ilaaffigisassallugit.

Isumaginninnermi sulinermit ajornartorsiutit aalajangersimasut aallaavigalugit, tassa sulianut attuumassuteqartunik suliaqartassapput, taamaalillutik ilinniartut sulinermi ilisimasassat suleriaatsillu atussavaat. Ilinniartut suliffimmi misiliinermi misilittagaat ilinniartitsinernut ilaatinneqartassapput, taamatut atuagarsorneq, isumaliuutiginninneq ilinniarsimasutullu sulineq qanimut atassuserneqassallutik.

6.1. Modulit imaat

Atuagarsorluni ilinniartitsineq Perorsaanermik Ilinniarfimmi (PI/SPS) ingerlanneqassaaq modulinnu arfineq marlunnut agguagaalluni makkuninnga qulequtaqartinneqartut. Modulini qulequttanik immikkoortunik sammisaqartassapput, taakku ataatsimut perorsaanermik isumaginninnermilu sulinermik ilinniartumut paasinnilersitsissapput.

Ilinniartitsinermi atuagarsorneq sulinerlu qanimut atassuserneqassapput, ilinniartoq taamaalilluni ilisimasanik perorsaanermik aalajangersimasunik suliaqarnermi atuisinnaanngortillugu.

Modul 1: Perorsaaneq tarnillu pissusia (sapaatit akunneri sisamat)

Perorsaanermi tarnillu pissusianut taaguutinik tunngaviisunik ilisaritsineq. Ilinniagalittut kinaassuseqarnissamik suliaqarneq, suleqatigiittut iluarsartuussisinnaaneq ataqatigiinnullu assigiinngitsunut perorsaasutut inissisimaffimmik ilisimaarinninneq. Sammisatigut soorlu isumaginninneq immikkullu perorsaariaatsit ilinniartoq paasisaqassaaq perorsaanermik sulineq suliniarfinnut assigiinngitsunut tulluarsarneqarsinnaanersoq. Taakku saniatigut tarnip pissusianit inuup ineriartortarnera ingerlalluarneralu sammillugu qaammarsaatigineqassaaq, tamanna suliat aamma meeqqat inuusuttullu pisariaqartitaannik isumaliuutiginnissamut tunngavissiissaaq.

Modul 2: Attaveqatigiinneq, suleqatigiinneq ileqqorissaarnerlu (sapaatit akunneri pingasut)

Modulikkut isumaginninnermi ikiortip sulineranut sinaakkutit tunngaviusut isiginiarneqarput, tassunga ilanngullugu pisinnaatitaaffii, inatsisit ileqqorissaarnerlu. Ilinniartup innuttaasumik qanigisaasunillu sullissinnermini akisussaaffimmik paasinninnissani, sulisutut killeqarnini ileqqussatigullu apeqqutit aporfiusut sulissutigissavai. Taassuma saniatigut isumaginninnermi isumassuinermilu sakkutut qitiusutut attaveqatigiinneq, oqaloqatiginneriaaseq suleqatigiinnerlu ilinniarneqassapput. Ilinniartoq sulisutut attaveqateqarneq atalersitsinnaanerlu aalajangersimasumik sungiusassavai isumaliuutigalugillu. Modulikkut aamma perorsaariaaseq, sulinnermi periaatsinut qanittut ilinniartup ilisimasaqarfigilissavai innuttaasunik ulluinnarni sullissinnermini iluaqutigisinnaasai.

Modul 3: Pinnguarneq, ingerlalluarneq alliarturnerlu (sapaatit akunneri sisamat)

Modulikkut isumassuineq perorsaanerlu isumaginninnermi ikiortitut sulinnermi qitiusut ilaattut ilinniartumut ilisaritinneqarput. Innuttaasup inuunerani pisuni assigiinngitsuni sullissinnermi atanerup, toqqissisimanerup sulisutullu isumassuinerup pingaaruteqassusia ilinniarneqassaaq. Taakku saniatigut ingerlalluarneq ingerlanerlunnerlu isiginiarneqassapput, tassunga ingerlanerluleriartornermut takussutissat kiisalu isumaginninnermi ikiortip ineriartornissamat peqataanissamullu avatangiisit qajannaatsut pilersinnissaannut sulissuteqarnera. Modulimut pinnguarneq alliarturnerlu aamma ilaapput, ilinniartup paasissavaa perorsaasutut sulinnermi pinnguarnerup sakkutut inuullu sammisaqarnikkut ataatsimoornikkullu ilikkariartorneranut alliarturneranullu pingaaruteqassusia. Moduli ilinniartup suliffimmi misiliinissamat piareersarneranik naggaserneqassaaq, tassani piffissaq suliffimmi misiliinermut piunasaqaatit naatsorsuutigisallu, taakkununga ilinniagalittut sulinissaq, suleqatigiinneq atuagarsuutillu sulinerullu ataqatigiissinnissaat piareersassallugit.

Suliffimmi misiliineq (sapaatit akunneri 17)

Suliffimmi misiliinermi ilinniartup atuagarsorluni ilikkarsimasani isumaginnittoqarfimmi perorsaanermilluunniit paaqqinnittarfimmi sulinnermini atortussanngussavai. Ilinniartoq ulluinnarni suliassanik suliaqartassaaq, perorsaanermi isumassuinermilu tunngaviusunik ilikkariartussallugit sulisutut attaveqarneq, suleqateqarneq sulinnermilu akisussaaffeqarneq misilittagarilissallugu. Suliffimmi misiliineq suliffik misiliiffiusup PI/SPS-illu suleqatigiinnerisigut aaqquissuunneqassaaq suliffimmi misiliinissamat pilersaarutit atuuttut malillugit naammassineqassalluni.

Modul 4: Isumaginninneq inuiaqatigiillu (sapaatit akunneri tallimat)

Modulimi inuiaqatigiit ineriartornerat, kulturiat inunnillu isiginnittaasiat isiginiarneqarput, taakku isumaginninnermi isumassugassanillu sullissinnermi pingaaruteqarput. Ilinniartup ilaatitsineq ilaluarnarlu, ilaqutariinni inuiaqatigiinnilu inuuneq, paaqqinnittarfinni peroriartorneq kiisalu kulturikkut oqaluttuarisaaneq. Inuiaqatigiinni atugassarititaasut inuit ulluinnarni ingerlalluarnerannut periarfissiinerat sunnuteqarput, aamma ilinniartup isumaginninnermi ikiortitut inuiaqatigiinni allanngoriartorfiusumi inissisimaffianut.

Modul 5: Pinaveersaartitsineq killissallu (sapaatit akunneri tallimat)

Modulimi isumaginninnermi ikiortip pinaveersaartitsinermik, ingerlalluarnermik sulisutullu killissat isiginiarlugit sulinerani ajornartorsiutit qitiusut sammineqassapput. Ilinniartoq qulequttat soorlu qinngasaarinerup pinnaveersaartinnissaanik, suaassusermut tunngasunik nalunaaruteqartussaanermillu suliaqassaaq, meeraq, inuusuttoq innuttaasorluunniit inuunerani eqqortiasoq ernummatigineqarpat, qanoq akisussaassusilimmik isumassuisoqarsinnaasoq paasisaqarfigissallugit. Isumaginninnermi ikiortip siusissukkut ingerlanerluttumik nassaarineqarnissaata ingerlanerlunnerullu pinaveersimatinnissaanut qanoq ikiorsiisinnaanersoq kiisalu qanoq suleqatit susassaqtullu allat qanoq suleqatigineqassanersut ilinniartup paasisaqarnerunissaa pingaartinneqarpoq. Modulimi aamma perorsaariaatsinik aalajangersimasunik inooqatigiit ataatsimoorfiini toqqissisimanissamat, alliarturnissamat ilaatinneqarnissamullu siuarsaasut ilaatinneqassapput.

Modul 6: Pissaaneq akisussaaffillu (sapaatit akunneri tallimat)

Modulimi pisuni pisariusuni imaalitsiaannagassaannngitsunillu suliaqarnermi isumaginninnermi ikiortitip akisussaaffia suliassaalu isiginiarneqarput. Qulequttat pissaanermik atuineq, tarnikkut timikkullu sullivimmi avatangiisit kiisalu sumiginnaanermik pinaveersaartitsineq sammeneqarput. Ilinniartup pisuni sinaakkutit ersarissartariaqarfiini, suliamut naliliinermi ileqqussatigut eqarsaatigisariaqarneranni sulisutut qanoq iliortoqarsinnaaneraniq ilisimasaqalersissallugu. Perorsaanermik tarnillu pissusiinik suliaqariaatsit innuttaasup ingerlalluarnernanut iluaqutaasut, ulluinnaat ilusinitinnerannik ataqqinnittumillu naleqartitsinermillu suleriaaseqarneq ilinniarneqassapput. Modulikkut ilinniartuq isumaginninnermi ikiortitit sulinikkut sulianullu ilisimasaata killiffianiit nikeriarnissaanut sakkussalersorneqassaaq namminerlu suliaminik akisussaaffimminillu isumaliuuteqarsinnaassusia nukittorsassallugu.

Modul 7: Isumaliuutiginninneq eqikkaanerlu (sapaatit akunneri pingasut)

Modulit naggataanni ilinniarnep ingerlarnga tamaat eqikkaarneqassaaq. Ilinniartup ilikkakkani, suliatigut pisinnaasani, isumaginninnermilu ikiortitit inissisimaffini isumaliuutigissavai. Soraarummeernissamut piareersaatit suliarineqassapput, sulianut itisiliineq ilinniarnep ingerlarnganik naliliineq. Moduli soraarummeernermik naggaserneqassaaq, tassani ilinniartup ilisimasani ilinniakkamullu paasinninnini tamarmiusut takutissallugit.

Qulequtaqarluni sammisaqartitsinernik ilaqartitsisoqassaaq, nunami nunanilu tamalaani malunnartinneqartartut aallaavigineqassallutik, tassunga ilanngullugit qinngasaarisarnerup akiorniarneqarnera, imminut toquttarnerup pinaveersaartinneqarnera, utoqqaat ulloqartinneqarnerat innarluutilinnullu sapaatit akunnerat.

Qulequtaqarluni sammisaqartitsinerit ilinniartut sulianut isumaliuuteqarnissaannut, kulturimut paasinninnissaannut inuiaqatigiinnilu perorsaaneq pillugu oqallisigineqartunik ilisimaarinissaannut iluaqutigissavaat.

7. Suliffimmi misiliineq

Suliffimmi misiliineq sapaatit akunnerinik 17-inik sivisussuseqarpoq Isumaginninnermilu ikiortitit ilinniarnep qitiusut ilagalugu. Ilinniartup paaqqinnittarfimmi ulluinnaani sulini, perorsaanermi inuttullu piginnaasaminik ineriartortitsinissaa siunertaavoq. Suliffimmi misiliineq atuagarsorluni ilinniartitsinermut tapertaavoq, ilinniartup perorsaanermi isumassuinnermilu ilisimasaminik aalajangersimasunik atuinissaanut periarfissiisoq.

PI/SPS-ip suliffik misiliffissatut akuerisaani misiliineq ingerlanneqassaaq. Suliffik ilinniartullu akornanni misiliinermi sinaakkutit, akisussaaffit, attaveqarneriaatsit ilikkagassallu pillugit isumaqatigiissusiortoqassaaq.

Suliffiit misiliffiusinnaasut akuerineqareersut allattorsimaffiat www.pi.sps.gl-imi takuneqarsinnaapput. Suliffimmi misiliineq pillugu allattorsimaffimmi ilaannngitsumik suliffimmilu misiliinerup ingerlanernanut apeqqtissaqaraanni praktik@pi.sps.gl-imut saaffiginnittoqarsinnaavoq.

7.1. Suliffimmi misiliinermi ilikkagassat

Suliffimmi misiliinerup naammassineqareernerani naatsorsuutigineqarpoq ilinniartup piginnaasaqarfigissagai:

- Paaqqinnittarfimmi ulluinnaani perorsaanermi isumassuinnermilu suliassat akisussaassuseqartumik suleqataaffigisinnaassagai.
- Meeqqanik, inuusuttunik, inersimasunik utoqqarnillu sullissinermi perorsaariaatsinik isumassuinnermilu suleriaatsinik tunngaviusunik atuisinnaassasoq.
- Suliamik ilinniagalittut innuttaasunik, qanigisaasunik suleqatinillu attaveqarsinnaaneq

suleqateqarsinnaanerlu akerleriissutinillu annikinnerusunik isumalluartumik aaqiiniaasinnaaneq.

- Innuttaasup inuttut atugaanik, pisariaqartitaanik ineriartornermigullu killiffianik paasinnineq kiisalu ileqqorissaarluni akuersaartumik ataqinnittumillu iliuuseqarsinnaanissaq.
- Sammisaqartitsinissanut annikinnerusunut pilersaarusiorsinnaaneq, ingerlatsineq naliliinerlu imaluunniit aqutissiorneqarluni akisussaaffimmillu annerusunik tigusiartuaarsinnaaneq.
- Atuagarsornikkut ilisimasanik alaatsinaannikkut, isumaliuutiginninnikkut namminerlu sulinermi iliuuserisanik tunngavilersuisinnaaneq.
- Paaqqinnittarfiup sularisartagaanik, piffissamik, isumaqatigiissutinik uppersaasersuinissamullu piumasaqaatinik eqqortitsinnaanissaq.
- Isumaliuutininik suliassanillu allaaserinnissinnaaneq, suliffimmi misiliinerup ingerlaneranik namminerlu suliatiqut ineriartornerup paasisimaneranik ersersitsisunik (takuuk suliffimmi misiliineq pillugu allaaserinnineq).

7.2. *Suliffimmi misiliinermi aqutissiuissup ilinniarfiullu suliassai*

Suliffimmi misiliiffik aqutissiuissamik toqqaassaaq, taassuma ilisaritsineq, ingerlaavartumik aqutissiuineq misiliinerullu qiteqqunnerani naaneranilu naliliineq akisussaaffigissallugit. PI/SPS-ip suliffimmi misiliiffimmi ilinniartup ilinniartinneqarnerup suliffimmilu misiliinerata ataqatigiittumik siuariartornera naapeqatigisarneratigut malinnaavigissavaa.

Suliffimmi misiliinerup ingerlanera pillugu malittarisassat, sinaakkutit ilimasuutillu pillugit PI/SPS-ip suliffimmi misiliineq pillugu quppersagaani paasisaqarnerusinnaavutit.

8. Misilitsinnerit soraarummeernerlu

Allaaserisaqarnek, ilinniarnepup ingerlanerani naliliinerit, modulini misilitsinnerit kiisalu inaarutaasumik soraarummeernerit Isumaginninnermi ikiortitut ilinniarnepup pinngitsooratik ilaapput. Naliliinerni angusivoq/angusinnigilaq imaluunniit Greenlandic Grading System (GGs-nalilersuut) atornekartarput.

PI/SPS-ip ilinniarnepup pillugu quppersakkami modulini assigiinngitsuni misilitsinnerit assigiinngitsut piffissallu suliffimmi misiliiffiusut sukumiinerusunik allaaserineqarput.

8.1. *Suliffimmi misiliinermi allaaserinnineq*

Suliffimmi misiliinerup ilaatillugu ilinniartoq pinngitsoornani 5-9 quppernilimmik allaaserinnissaaq. Suliffimmi misiliinermi allaaserisakkut ilinniartup atuagarsornerup sulinerullu ataqatigiinnerinut isumaliuutini uppersarlugit allaaserissavai kiisalu sulinermi periaatsinik, ileqqorissaarnermik, namminerlu ilinniagalittut atorffimmut paasinninnini saqqummiutissallugu.

PI/SPS-ip suliffimmi misiliineq pillugu quppersagaani suliffimmi misiliineq pillugu allaaserisamut piumasaqaatit, ilusissaa, nalilersuinermi malitassat atuarneqarsinnaapput.

8.2. *Inaarutaasumik soraarummeerneq*

Inaarutaasumik soraarummeerummut allaganngorlugu saqqummiinissamut najoqqutassiaq ilaavoq, oqaluttariarsorluni soraarummeernermik malitseqartoq. Allaganngorlugu saqqummiinissamut najoqqutassiaq kisimiilluni eqimattalluunniit amerlanerpaamik pingasunik inuttaqartoq, 5-9 qupperneqartoq, apeqqutaalluni eqimattap inuttaqassusia:

- Ilinniartoq 1: quppernerit 5
- Ilinniartut 2: quppernerit 7
- Ilinniartut 3: quppernerit 9

Allaganngorlugu saqqummiinissamut najoqqutassiaq oqaluttariarsorluni inaarutaasumik soraarummeernissaq sapaatit akunnera ataaseq sioqqullugu tunniunneqassaaq.

Oqaluttariarsorluni soraarummeernermit allaganngorlugu saqqummiinermut najoqqutassiaq aallaavigineqassaaq kisimiilluni imaluunniit eqimattatut naleqquttumik piffissaqartinneqarluni saqqummiisoqassaaq. Sivissussusianut ilinniartut qassiussusiat aalajangiisuvoq:

- Ilinniartoq 1: 30 minutsit naliliineq ilanngullugu
- Ilinniartut 2: 45 minutsit naliliineq ilanngullugu
- Ilinniartut 3: 60 minutsit naliliineq ilanngullugu

8.3. Ilanngunneq qasseriartunilu misiliisinnaanerit

Ilinniartoq ilinniartitsinermut malinnaavigisaminut soraarummernissamut ilaasussanngussaaq.

Ilinniartoq misilitsiffimmut ataatsimut amerlanerpaamik pingasoriarluni misiliisinnaavoq. PI/SPS immikkut ittumik pisoqartillugu soraarummeernermit sisamassaanik misiliinissamut akuersisinnaavoq. Sisamassaanik misiliinissamut suleqatigiinnut aqutsisup innersuussuteqarneratigut pisortaq aalajangiisussanngortissavaa.

Ilinniartoq fagimi pinngitsoornani malinnaavigisassamini soraarummeerluni pingasoriarluni misiliisimaguni ilinniarnep aqqissugaanera tunngavigalugu holdimut ilannguteqqissinnaassanngilaq soraarummeersinnaajunnaassallunilu ilinniarnemiillu anisitaassalluni.

Ilinniartup sisamassaanik soraarummeernissamut misiliinissamut qinnuteqarusukkuni pingajussaanik misiliinerup kingusinnerpaamik ullut arfineq marluk kingornatigut qinnuteqaatini suleqatigiinnut aqutsisumut nassiutissavaa.

8.4. Soraarummeeqinnissaq napparsimallunilu soraarummiinngitsoorneq pillugit aalajangersakkat

Ilinniartumut napparsimaneq nakorsap oqaaseqaataanik uppernarsaateqartumik allamilluunniit pissuteqavissumik misilitsinngitsoorsimasumut soraarummiinngitsoorsimasumullu, soraarummeernerup kingornatigut piaarnerpaamik napparsimalluni soraarummiinngitsoorsimasumut kingusinnerpaamik qaammatit pingasut iluanni soraarummeertitsisoqassaaq. Takuuk soraarummeerneq pillugu quppersagaq.

8.5. Soraarummeernermit oqaatsit atorineqartut

Ilinniartitsinermi oqaatsit atorineqartut soraarummeernermit atorineqassapput.

9. Nunani allani suliffimmi misiliineq

Nunani allani suliffimmi misiliilluni ilinniarnep Kalaallit Nunaanni suliffimmi misiliinermut sanillersuullugu akuerineqarsinnaavoq, takuuk § 28, imm. 5, suliffimmi misiliinermut ataqatigiissaarisut inassuteqarneratigut qitiusumik ilinniartup forständeriata tamanna pillugu aalajangiiffigippagu.

Nunani allani suliffiup misiliiffissamit sulinermit piomasagaatit pitsaassutsinullu assigiissaarinerit, Isumaginninnermit ikiortitut ilinniarnermi suliffimmi misiliinermut atuuttut assingi eqqortinneqassapput.

Nunani allani suliffimmi misiliinermi Kalaallit Nunaanni suliffimmi misiliinermi malittarisassat assingi atuutissapput, matumani suliffimmi misiliinissaq pillugu suliffiup misiliiffissap ilinniartullu akornanni isumaqatigiissusiornissaq ilanngullugu.

Ilinniarnep sinnera Perorsaanimik Ilinniartimmi ingerlanneqassaaq.

10. Naliliisarneq

Naliliisarneq ilinniarnep ilagaa, ilinniarnepullu ingerlannga tamaat ingerlanneqartassalluni. Ilinniartup ilinniakkamigut inuttullu ineriartornissaa kiisalu ilinniartitsinerup pitsaasuunissaata qulakkeernissaa siunertaavoq.

Naliliisarnermut ilaapput:

- Ilinniartitsisumit suliffimmilu misiliinermi aqutissiuusumut ingerlaavartumik uterfigineqartarnissaq.
- Modulit kingornatigut ilinniarnep ingerlaneraniq naliliisarnerit.
- Suliffimmi misiliinerup qitequnnerani naammassineranilu naliliinerit.

Ilinniartoq aamma ilinniarnep nalilerneqarneranut peqataasarpog, ilinniartitsinerup imarisaanik aqutissuunneqarneranillu ineriartortinneqarnerinut atorneqartartoq.

11. Nammineq ilinniarnepmut akisussaasuuneq

Isumaginninnermi ikiortitut ilinniarnepmut ilinniartoq nammineq akisussaasuvoq pissarsiffiulluarmillu ilikkariartorfiutitseqataanepmut peqataaffigissallugu. Ilinniartitsinermi suliffimmilu misiliinermi najuulluni ukkassilluarluni peqataallunilu ilinniartuunissaq tunngavigineqarput.

Ilinniarnep nalaani ilinniartut takkuttussaataapput, tassunga ilaavoq ilinniartitsineri, ataatsimiinneri, oqaloqatigiinneri, pikkorissarneri, saqqummiinneri, aqutissiuusoqarnerani sammisaqartitsineranilu peqataanissaq. Takkutinngitsoonerit seminariami suliffimmilu misiliinerup ingerlanerani nalunaarsorneqartarput. Peqquteqanngitsumik takkutinngitsoonerit malittarisassat PI/SPS-imit aalajangersakkat tunngavigalugit pineqaatissiuoqartarpoq.

Suliffimmi misiliinerup nalaani suliffiup sulinermut piffissaliussai ilinniartumit malinneqassapput.

12. Immikkut akuerineqarnissamut aalajangersakkat

PI/SPS ilinniarnep aqutissugaanerani malittarisassat tunngavigalugit immikkut akuersisinnaavoq, pissutsit immikkut ittut pineqarpata suliffimmi taamaallaat aalajangersarneqarsimasut tunngavigalugit Forständerip akuersissuteqarneratigut ilinniarnepmut malittarisassani allani immikkut akuersisoqarsinnaavoq.

13. Naammagittaalliutit

Ilinniartut soraarummeerneq pillugu allakkatigut tunngavilersugaasumillu naammagittaalliummik tunniussisinnaapput. Naammagittaalliummi pissutsit makku naammagittaalliutigineqarsinnaapput:

1. Apeqqutit inatsisinut attuumassuteqartut: Suliamik suliarinneq inatsisinut inatsisillu naapertorlugi ingerlatsinermut atuuttunut naapertuunnersut.
2. Soraarummeernerup tunngaviusut: Apeqqutit, suliasat assigisaallu.
3. Soraarummeernerup ingerlanneqarnera.
4. Naliliineq.

Naammagittaalliut pisortamut naliliinerup kingornatigut kingusinnerpaamik sapaatit akunneri sisamat nallertinnagit.

Naammagittaalliut naliliinerup imaluunniit soraarummeertitsisumut/nalileeqaatasumut tunngappat, naammagittaalliut taakkununga ingerlateqqinneqassaaq, taakkulu sapaatit akunneri marluk

oqaaseqarnissaminnut piffissaqartinneqassallutik. PI/SPS pissutsit immikkut ittut pineqartillugit piffissaliussaq taanna sivitsorsinnaavaa (juli qaammat piffissaliussamut ilaatinneqarneq ajorpoq).

Naammagittaalliummut aalajangiinerup imarisinnaavai:

1. Nutaamik naliliivigineqarnissamut neqeroorfigineqarneq.
2. Nutaamik soraarummeernissamut neqeroorfigineqarneq.
3. Naammagittaalliutit itigartinneqarnera.

Ilinniartup nutaamik naliliivigineqarnissamut neqeroorut imaluunniit nutaamik soraarummeernissamut neqeroorutit akuerinissaanut sapaatit akunneri marlunnik piffissalerneqassaaq, piaarnerpaamillu ingerlanneqassalluni.

Soraarummeernermut uppersaat tunniunneqareersimappat utertinneqassaaq, nutaamik naliliisoqarnissaata tungaanut.

Akuerineqarpoq, februar 2026